

7. De opbouw van de gemeente

Gemeenteopbouw is een vrij nieuw thema in de kerk. Vroeger hoorde je er niet van. Tegenwoordig worden er conferenties over belegd, is het in de theologische opleidingen een onderdeel van de praktische theologie geworden en zijn er docenten in dit vak gespecialiseerd. Zo is men ook in allerlei kerken en kringen bezig zich op dit punt te bezinnen en aan bepaalde gemeenteopbouw principes concreet gestalte te geven. Sommigen klinkt zo'n term wat onwennig in de oren. Anderen vinden dat het niet bij de christelijke gemeente past, het klinkt zo bedrijfsmatig en zakelijk, zo weinig geestelijk, alsof de gemeente maakbaar is, alsof het om een organisatie gaat en niet om een organisme. Daarom zijn er kerkenraden en predikanten die er niet zoveel van moeten hebben. De kerk is tenslotte geen bedrijf, maar het lichaam van Christus, een gemeente waarin het gaat om de verkondiging van wet en genade en om de voortgang van pastoraat, diaconaat, catechese, enz..

De knop om

Je kunt in de kerk mensen tegenkomen uit het bedrijfsleven, die dagelijks bezig zijn hun product te verbeteren, hun marktaandeel te vergroten en alle medewerkers tot een hecht team te maken, zodat ze zich samen verantwoordelijk weten, met de bedoeling de zaak te laten groeien en klanten te winnen. Maar als het om de kerk gaat, zetten ze een knop om en vergeten alles wat ze in hun bedrijf doen. Ze zijn tevreden als er elke zondag nog behoorlijk wat mensen in de kerk zitten en er voldoende financiële middelen binnenkomen. Ondertussen hebben echter velen niet in de gaten dat het bepaald niet goed gaat. Er zijn gemeenten in ons land, waar de kerk nog vol zit. Maar men ziet niet, of men wil het niet zien, dat het dorp qua inwonertal ongeveer vertwee- of drievoudig is, terwijl er niet meer kerkgangers zijn dan 30 jaar geleden. Dus is er een relatieve teruggang. Het is een proces dat zich overal voltrekt, tot in de meest kerkelijke plaatsen. Als er zich dan ook nog in het geheel van de reformatorische kerken jaarlijks duizenden mensen laten uitschrijven, wordt het dan geen tijd de alarmklok te luiden? Wat zouden we doen als de kerk een bedrijf was? We zouden als directie en personeel de koppen bij elkaar steken en een reddingsplan bedenken. Natuurlijk, de kerk is geen bedrijf, maar de zaak van de Here God. Maar wat zou Hij vinden van Zijn 'zaak' hier in Nederland? Als een buitenlands bedrijf hier een vestiging heeft, waar verlies wordt gemaakt en de medewerkers er niet meer voor gaan en geen nieuwe initiatieven meer nemen, wat zegt dan de directie van zo'n bedrijf? Afstoten, we concentreren ons niet op verlies- maar op winstgevende divisies van onze onderneming, we verplaatsen onze activiteiten wel naar een ander land, waar meer mogelijkheden voor ons liggen.

Door God gewild

Zou de Here God zo reageren als het gaat over Zijn 'vestiging' hier? Zeker niet, daar heeft Hij zijn gemeente te lief voor. Het is Zijn lichaam, en wat heeft iemand meer lief dan z'n eigen lichaam? Je zorgt ervoor, je koestert het, zegt de Bijbel (Ef. 5:29). Zo is het met Zijn gemeente. Hij is er te zeer mee verbonden dan dat Hij haar los zou laten, ook al zou haar aantal tot een dieptepunt zijn gedaald! Maar een ander punt is of dat ook overeen komt met Zijn bedoeling. Dat doet het zeker niet! God verlangt niet naar kerk-verlating, maar naar de groei van Zijn gemeente. Hij verlangt er naar dat Zijn huis vol wordt van mensen die Hem kennen, aanbidden en dienen. Hij verlangt er naar dat mensen uit deze wereld getrokken worden tot Zijn licht, tot bekering komen en behouden worden. De heerlijkheid van de koning ligt immers in de veelheid van zijn onderdanen! Daarom is de opbouw van de gemeente zo noodzakelijk om een aantrekkelijke gemeente te worden die tot een getuigenis is in deze wereld.

Gemeenteopbouw is dan ook niet iets nieuws. Er is al sprake van zolang de gemeente er is. Het is geen hobby van een stel enthousiaste gemeenteleden, maar iets dat de Here zelf wil! De Bijbel laat het ons duidelijk zien! Paulus schrijft over de opbouw van het lichaam van Christus, onder andere in 1 Korintiërs 3, en Petrus heeft het over de bouw van een 'geestelijk huis' (1 Petr. 2:1vv). In Handelingen 9:31 lezen we dat de gemeente in Judea, Gallilea en Samaria werd opgebouwd. Teksten die duidelijk maken hoezeer het de bedoeling van de Here is dat Zijn gemeente wordt gebouwd. Maar wat is het dan eigenlijk, wat moeten we eronder verstaan en waar gaat het over? Voordat ik daarop concreter inga wil ik eerst enkele bijbelse elementen noemen, die aan de opbouw van de gemeente ten grondslag liggen.

Bouwstenen

In Psalm 127 staat: 'Als de Here het huis niet bouwt, tevergeefs zwoegen de bouwlieden daaraan' (Ps. 127:1). Geldt dat van een huis, niet minder geldt dat van het huis dat gemeente heet. Het is Zijn bouwwerk (1 Kor.3:9; Ef. 2:20vv). Hij is de *Bouwmeester*, de opbouw van de gemeente is Zijn werk en van Hem afhankelijk. Dat is het eerste en dat zullen we bij alle gemeenteopbouw moeten bedenken. Gave en opgave gaan hier hand in hand. Dat bevrijdt ons bij voorbaat van elke kramp alsof wij het zelf zouden moeten doen. Omdat Hij de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt van de hele 'bouwonderneming' kunnen wij, niet gebukt onder een 'stenen' last, met vreugde bouwen in Zijn Naam.

Het tweede is dat de gemeente - net als een huis - een *fundament* heeft.

Paulus zegt in 1 Korinthiërs 3:10 dat hij als een kundig bouwmeester dat fundament heeft gelegd. De Here had hem op zijn tweede zendingsreis verteld *veel volk* te hebben in Korinthe (Hand. 18). En dat was ook wel gebleken. Mensen waren door de boodschap van verzoening door het bloed van Christus aangesproken. Ze waren gekomen en hadden in het geloof hun leven aan Hem overgegeven. Ze werden opgewekt tot een nieuw leven en kregen grond onder hun voeten in het Evangelie van kruis en opstanding. Dat Evangelie werd vervolgens ook het 'fundament' onder de gemeente. En dat is het nog altijd. Waar dat gaat ontbreken, waar die boodschap wordt uitgehold óf als een pro memoriepost wordt aangenomen en niet meer wordt gehoord, daar breekt het gemeentelven af. Zou de malaise van veel kerken - niet alleen, maar ook - daarmee te maken kunnen hebben? Als het fundament afbrokkelt, zakt het huis scheef en stort het vroeg of laat in. Bij alle gemeenteopbouw is dat dus de vraag: hoe zit het met de boodschap van kruis en opstanding, staat die centraal? Is dat Evangelie het fundament, niet alleen van de samenkomsten van de gemeente, maar van alle activiteiten? Alleen daarop kan gebouwd worden.

Daarvoor schakelt de Here God ons als gemeenteleden in. Dat is het derde. Paulus gebruikt in dit verband niet het beeld van het I lichaam met de leden, maar van de bouw van de tempel (1 Kor.3:10vv) of van een 'woonstede van God in de Geest' (Ef. 2:22). Voor een gebouw heb je stenen nodig. En in dat beeld schrijft Petrus (1 Petr. 2:4.5). Hij noemt ons als gemeenteleden de *levende stenen*. Een prachtig beeld. Want hoe dood we in onszelf van huis uit ook zijn - net als stenen niet in staat om God te dienen en voor Hem te leven - wanneer we tot Hem, de Levende Steen - ook eerst verworpen en uit de tempel gegooid, maar uit de dood herrezen en opgestaan - komen, worden we door Hem tot leven gewekt en tot levende stenen gemaakt! Geschikt om ingezet en gebruikt te worden in de bouw van dat geestelijk huis. Daarvoor kan Hij geen dode stenen gebruiken, alleen levende. Daarom is de vraag belangrijk: zijn we levende stenen? Kennen we de Here Jezus persoonlijk en zijn we in een levende band met Hem verbonden? Dan zullen we ons laten gebruiken. Stenen geven immers niet zichzelf een plekje in een muur of gebouw, maar worden geplaatst, laten zich gebruiken. Dat duidt op afhankelijkheid en overgave. Dat betekent dat we in de gemeente bezig zijn in de overtuiging, dat Zijn kracht in onze zwakte wordt volbracht. En zo kan Hij ons ook gebruiken, niet als drukdoenerige bouwers, maar als levende en bruikbare stenen in Zijn hand. Ook in dit beeld blijkt het opnieuw: niet wij maken of bouwen de gemeente, maar Hij. De plaats waar we dan ingezet worden is niet belangrijk, of het in een buiten- of dragende binnenmuur is, in de voor- of achtergevel, in het zicht of onzichtbaar, iedere levende steen kan gebruikt worden. Ook al is de ene steen handzamer dan de andere of de ene mooier geslepen dan de andere, niet een kan er gemist worden. Want waar (levende) stenen gemist worden, wordt het gehele bouwwerk zwakker.

Een vierde element in de opbouw van de gemeente: het gebeurt niet met veel gehamer en geroep, maar in *stilte*. Ik denk aan de bouw van de tempel van Salomo. Daarbij werd geen geluid van een hamer of beitel gehoord (1 Kon.6:7). In stilte werd de hele tempel opgetrokken. En dat is ook het klimaat waarin de opbouw van de gemeente zich voltrekt. Niet met een heleboel tamtam en drukte. Niet door kracht of geweld, maar door mijn Geest zal het geschieden, zegt de Here. Dat is bij voorkeur het klimaat waarin de Here graag bouwt. Hij houdt niet van het geweldige, het luidruchtige en imponerende. Soms krijg je de indruk dat het daar om gaat, ook in de kerk. Maar het is zeer de vraag of daardoor de kerk wel echt wordt gebouwd. Als we stil bezig zijn, ondanks alle teleurstelling en moeite, bij wijze van spreken als stenen in de voorgevel, door de stormen en slagregens sterk verweerd, maar in de volharding van het geloof, op welk plekje van de gemeente ook, dan zijn we bruikbaar in de hand van de Bouwer. Misschien vragen we ons wel eens af wat het allemaal voor zin heeft en wat het eigenlijk voorstelt. Maar we zullen ons niet laten ontmoedigen, maar juist laten bemoedigen, want Gods

bouwstijl is in stilte, en alleen zo kan en wil Hij ons gebruiken in de opbouw van Zijn gemeente.

Wat is gemeenteopbouw?

Onder de opbouw van de gemeente valt ongeveer alles wat er in de gemeente gebeurt. Immers in alle aspecten van het gemeente zijn hebben we de opbouw van de gemeente op het oog, de verdieping van de relatie met de Here Jezus Christus enerzijds en de groei van de gemeente, zowel kwalitatief als kwantitief, anderzijds. Denk bijvoorbeeld aan het pastoraat of aan de samenkomst van de gemeente op de zondag. In het vervolg hebben we het echter over de opbouw der gemeente in de meer bijzondere zin. Verschillende omschrijvingen van wat er dan met gemeente opbouw wordt bedoeld kom je tegen. In de ene omschrijving valt - binnen de gegeven mogelijkheden van de gemeente - de nadruk op de begeleiding van processen om te komen tot een beter functioneren van de gemeente, in structuren die dat functioneren bevorderen (J. Firet). Gemeenteopbouw vooral gezien als procesbegeleiding dus. Niet onbelangrijk, want vaak spelen zich allerlei processen af in de gemeente, die, als ze niet begeleid en enigszins gestuurd worden, hun eigen weg en wetten volgen, met alle - vaak nadelige - gevolgen van dien.

In een andere omschrijving ligt het accent op het zoeken naar de samenhang van allerlei functies van de gemeente (zoals pastoraat en diaconaat, catechese en liturgie) en de doelgerichtheid daarvan, met het oog op haar leven en functioneren in de samenleving (K.A. Schippers). En ook in deze omschrijving wordt een belangrijk punt aangeraakt, namelijk het onderlinge verband van de verschillende aspecten van het gemeente zijn. In de opbouw van de gemeente kan het ook niet zonder een goed zicht op alle dwarsverbanden van de gemeente.

In het beleidsvenster van de Jeruzalemkerk (Amsterdam) wordt onder gemeenteopbouw verstaan 'het zoeken van mogelijkheden en het opzetten en uitvoeren van die activiteiten die tot doel hebben de gemeente verder te helpen in haar groei werkelijk lichaam van Christus te zijn en dat met het oog op haar getuigenis en dienst'. Deze omschrijving gaat uit van een visie op de gemeente zoals die met name in het Nieuwe Testament zichtbaar wordt en zoals we daarvan in de vorige hoofdstukken al een aantal kenmerken noemden. In deze omschrijving ligt het accent vooral op de missionaire spits van de gemeente. De opbouw van de gemeente zal er volgens deze omschrijving op gericht zijn dat de gemeente - ondanks alle gebrokenheid - in al haar aspecten (van eredienst tot en met de leiding van de gemeente) meer en meer toekomt aan het doel dat God met haar voorheeft, namelijk kerk te zijn voor de wereld.

Commissie

Uiteraard draagt de kerkenraad de verantwoordelijkheid voor het hele gemeente zijn en voor alle beleid en begeleiding in deze. Maar hij kan niet alles. Aan te bevelen is daarom een aparte commissie in het leven te roepen die zich met de vragen rond gemeenteopbouw bezig houdt, analyses maakt, adviezen geeft en voorstellen doet aan de kerkenraad. In een dergelijke commissie moeten, naast minstens een ambtsdrager, in ieder geval een aantal gemeentelieden zitten die een stukje visie hebben (ook dat is een gave!) op gemeente zijn nu en in de toekomst én mensen die organisatorische gaven hebben, die samen van harte bereid zijn zich te verdiepen in de vragen rond de geestelijke opbouw en het functioneren van de gemeente met het oog op haar doel. Naast bezinning op de eigen taak en het werkveld van de commissie, zou begonnen kunnen worden met het in kaart brengen van de gemeente op dit moment. Voor een helder overzicht is het niet verkeerd een aantal velden in het gemeente zijn te onderscheiden. Ik spreek liever van '*diensten*' (ministries), omdat het in alle aspecten van het gemeente zijn gaat om het dienen, de diakonia. Het is noodzaak ons dat in welke taak ook blijvend te realiseren, want het gaat zo gemakkelijk de verkeerde kant op, namelijk die van heersen. Maar in de kerk gaat het niet om macht, om je zin doordrukken, je voorkeur uitleven of je stokpaardjes berijden, maar om dienen. Zo kennen we in onze gemeente een twaalfstal diensten, te weten: eredienst, gebed, toerusting, opbouw, pastoraat, diaconaat, junioren, senioren, apostolaat, pr en informatie, financiën (kerkvoogdij) en leiding (kerkenraad). Op enkele ministries na is er of komt er voor elke dienst een commissie, die zich op de activiteiten binnen zo'n ministry bezint en er ook leiding aan geeft. Aan te bevelen is dat er - afgezien van de kerkenraad, kerkvoogdij en diaconie - in elke commissie een lid van de kerkenraad betrokken is, om op deze manier de lijnen zo kort mogelijk te houden. Zo kennen we bijvoorbeeld een commissie eredienst, een commissie voor het apostolaat, samen met de diakenen een diaconale commissie, enz., maar dus ook een commissie gemeenteopbouw.

Taak

Naast het in kaart brengen van de gemeente, hoe ze is samengesteld, wat haar identiteit is, waarvoor ze staat, enz., moet deze commissie ook de sterke en zwakke kanten van de gemeente bekijken, bezien welk aspect van het gemeente zijn sterk ontwikkeld is, welk minder en welk helemaal niet. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van bestaande vragenlijsten aan de hand waarvan een duidelijk beeld van de gemeente in haar sterke en zwakke kanten verkregen wordt, zoals die van Christian Schwarz, te verkrijgen bij de Evangelische Alliantie. Uiteraard is het dan de bedoeling dat de zwakke punten verbeterd worden, want er zit een zekere wetmatigheid tussen kwaliteit en kwantiteit, zo heeft Schwarz duidelijk aangetoond. Verbetering van kwaliteit zal ook verhoging van de kwantiteit ten gevolge hebben. We kunnen een vergelijking maken met de natuur. Een plantje heeft water, licht en mest nodig. Waar een van de drie ontbreekt zal het niet echt groeien, bloeien en vrucht dragen. Doen we wat aan het zwakste punt, dan zal de kwaliteit van de hele plant toenemen. Niet anders is het met de gemeente. Het is de commissie gemeenteopbouw die de zwakke punten in het gemeente zijn opspoorde en in overleg met de andere ministries voorstellen ter verbetering doet, opdat de gemeente verder komt op de weg naar haar doel: kerk te zijn voor de wereld.

Met het oog daarop bekijkt de commissie ook alle ministries en probeert ideeën en mogelijkheden aan te reiken, die op het doel van de gemeente gericht zijn. Met name ook als het gaat om de toerusting van de gemeente zorgt zij er mede voor dat er naast cursussen en kringen met het oog op de geestelijke verdieping van de gemeenteleden, ook programma's zijn, die gericht zijn op het getuigenis en de dienst van de gemeente.

Tot de dienst gemeenteopbouw behoort ook het stimuleren van de gemeenteleden hun gave(n) te ontdekken en hen in te schakelen in het geheel van de gemeente. Een cursus 'ontdek je gaven' kan daarbij van dienst zijn. Om mensen hun plekje in te laten nemen in de gemeente, waar zij zich met hun gave(n) ook kunnen ontplooiën, is het goed hen een ruim aanbod te doen van activiteiten waarin zij - afhankelijk van tijd en mogelijkheden - betrokken kunnen worden. Dat betreft ook mensen die zich bij de gemeente aanmelden, kortom ieder die zich voor het geheel van de gemeente medeverantwoordelijk weet. In de Jeruzalemkerk heeft de gemeenteopbouw commissie alle activiteiten van alle 'diensten' in een boekje samengebracht onder de titel 'Ontdek en kies je plekje in de Jeruzalemkerk'. Hierin kunnen gemeenteleden hun voorkeur voor een of andere activiteit aangeven, mede afhankelijk van de gave(n) die ze van God ontvangen hebben. Van alle meelevende gemeenteleden mag overigens ook verwacht worden dat ze in iets, hoe klein ook, participeren. Een voorbeeld van mogelijke functies in het kader van 'getuigenis en dienst' ziet u hieronder.

getuigenis en dienst		
begeleidingscommissie MDP "Binnenstebuiten"	m/v die aan het Missionair Diaconaal Project leiding geven en zich bezinnen op nieuwe activiteiten	
huiswerkbegeleiding	m/v die bereid zijn in de schoolperioden een/tweemaal per week/per twee of drie weken middelbare scholieren te begeleiden bij hun huiswerk (16.00-17.30 uur)	
inloop	m/v die als gastvrouw/-heer dienst willen doen in Westervijk op de donderdagmorgen van 10.00-12.00 uur	
maaltijden	m/v die willen helpen bij de open maaltijd die wekelijks donderdagavond wordt gehouden (koken, leiding maaltijd, wassen, enz.)	
kinderkamp	m/v die meehelpen in het jaarlijkse kinderkamp in de eerste week van de zomer-schoolvakantie (ma t/m vr)	

kindermiddag	m/v die mede leiding geven aan de wekelijkse kindermiddag op woensdagmiddag (bijbelvertelling, zingen, knutselen en spelletjes doen)	
boekentafel	m/v die met de boekentafel bij allerlei activiteiten aanwezig is, nieuwe boeken introduceert, enz.	
alpha-cursus	m/v die mede leiding geven aan deze cursus of kring voor hen die kennis willen maken met het christelijk geloof	
groeikring	m/v die leiding geeft aan een kring van mensen die meer willen weten van de inhoud van het christelijk geloof	
pluspunt-samenkomsten	m/v die mee helpen in het organiseren van samenkomsten voor belangstellenden in het christelijk geloof: <ul style="list-style-type: none"> * werkgroep voor opzet en organisatie * techniek (geluid, video, beeldscherm, enz.) * dramagroep * pr en ontvangst * muziek (vocaal/instrumentaal) 	

In het kader van de opbouw der gemeente dient er ook naar gestreefd te worden dat alle gemeenteleden (ook de jongeren!) in een of andere kleine groep betrokken zijn, variërend van een bijbelkring tot een werkgroep van een of andere activiteit, van een bezoekteam tot een jongerenclub, juist ook om de onderlinge relaties en dwarsverbanden binnen de gemeente te stimuleren. Het zal ook de eenheid van de gemeente bevorderen en we hebben gezien welk een kracht dat heeft. Daarbij denken we ook aan kleine groepen waarin mensen hun creatieve gaven kwijt kunnen zoals schilderen, koken, enz. Ook met een aantal mensen meedoen in een sportclub kan goed als zo'n klein netwerk dienst doen, waarin gemeenteleden samen met anderen hun plaats innemen.

Belemmeringen

Ik kom terug op het beeld dat Petrus gebruikt voor gemeenteopbouw: de levende stenen die zich laten gebruiken in de bouw van een geestelijk huis. Ik zou me namelijk kunnen voorstellen dat sommigen zeggen: mooi, 'bouwtechnisch' zit het wel goed in elkaar, maar zo 'werkt' het niet in de praktijk. Het is te mooi om waar te zijn, want hoe moet dat in de concrete situatie van onze gemeente? Er zijn vele mensen die zich inzetten, die zich met alle liefde van hun hart, met volle toewijding en trouw aan de Here als levende stenen laten gebruiken in Zijn gemeente. Maar toch, het lijkt wel of dat geestelijke huis steeds bouwvalliger en zwakker wordt, hier stenen weg, daar valt een gat. En er komen er geen voor in de plaats, of soms wel, maar die blijken dan bij nader inzien weer - gezien hun gaven - op de verkeerde stoel te zitten, enz. Het is om soms moedeloos van te worden. Is het niet een te ideaal beeld van de gemeente, waar je toch nooit aan toekomt?

Er kunnen inderdaad allerlei oorzaken zijn waardoor de opbouw van de gemeente wordt vertraagd of zelfs stil gelegd. Allereerst de 'levende stenen' zelf. Er kunnen in ons leven moeilijke dingen zijn die ons belemmeren in ons functioneren of zelfs blokkeren: teleurstellingen, negatieve ervaringen uit het verleden, spanningen in het gezin, moeite in je baan, zorgen om je gezondheid, verdriet om het verlies van iemand die je lief was, enz. Het kan je zodanig verlammen, dat je je handen al vol hebt om bij de gemeente betrokken te blijven.

Wat ook belemmert is de zonde in je leven, dingen waaraan je je schuldig maakt, of die je nalaat. Op zonde breekt altijd alles stuk. Het vormt niet minder een blokkade, die ons belet oprecht te bidden, die ons tegenhoudt er optimaal voor de Here te zijn. Ook gebrek aan echt geestelijk leven in een diepe verbondenheid met de Here is zo'n belemmering, waardoor de gave die God mij gegeven heeft niet tot z'n recht komt. Ik mis dan ook de toewijding en de liefde voor de Here en Zijn dienst. En toewijding hoort bij het normale christelijke leven, maar als de

band met God te wensen overlaat, heb je er vervolgens geen trek in om voor de Here en Zijn gemeente bezig te zijn. Dan is je alles te zwaar en te veel, met alle gevolgen van dien: gebrek aan medeverantwoordelijkheid en trouw. Je hebt al genoeg, zo niet te veel, te stellen met jezelf!

Een belemmering is ook dat sommigen het geheel van de gemeente en haar bedoeling niet zien. Ze komen naar de kerk(dienst) voor zichzelf, om opgebouwd te worden in het geloof. Maar hoe het verder gaat met Gods huis? Daarom bekommeren ze zich minder of soms helemaal niet. Als ze zelf maar worden gevoed en verzorgd. Maar hoe belangrijk ook, voor de opbouw van de gemeente betekenen ze helaas niet zoveel. Hoe graag de Here dat ook wil, Hij kan nauwelijks iets met ze doen, want ze zijn er niet voor in, ze laten zich niet inzetten, te druk, geen tijd, enz. Onbedoeld vormen ze eerder een belemmering dan dat ze de opbouw en groei van de gemeente mee bevorderen.

Paulus noemt - in het kader van de opbouw der gemeente - ook een belemmering die we hier niet onvermeld kunnen laten. Hij zegt: 'Ieder zie wel toe hoe hij (of zij) daarop bouwt' (1 Kor. 3:10), op het fundament dus. Is het met goud, zilver, kostbaar gesteente, hout, hooi of stro, 'ieders werk zal aan het licht komen. Want de dag zal het doen blijken, omdat hij met vuur verschijnt, en hoedanig ieders werk is, het vuur zal het uitmaken' (1 Kor. 3:13). Wie met brandbaar materiaal heeft gebouwd hoeft niet bang te zijn niet behouden te worden, want Gods kinderen zullen gered worden 'als door vuur heen'. Maar de vraag is wel met welk materiaal je bouwt. Is het 'vuurvast'? Blijft er iets over voor de eeuwigheid? Al wat gedaan wordt uit liefde tot Jezus, tot elkaar en tot anderen, wat echt tot opbouw is van de gemeente, dat is goud, zilver of kostbaar gesteente, dat gaat mee naar 'de andere kant' en dat houdt het uit in het oordeel van God. Maar zou dat gelden van alle dingen waarover we ons zo druk kunnen maken? Is dat alles werkelijk tot opbouw? Dat mogen wij ons wel afvragen.

Stel dat we alsmaar bezig zijn of zijn geweest met dingen die in het oordeel van God niet kunnen bestaan, die ten diepste van geen enkele waarde zijn voor Hem en Zijn gemeente. Wat bedoeld was als een woonstede van God in de Geest, zal dan straks blijken een strooien hut te zijn, opgebouwd uit stapels papieren, nota's, rapporten, plannen, kerkordes, dogma's, meningen, discussies, standpunten, voorkeuren, enz. Wat zou daarvan over blijven in het vuur van God? Alleen als wij ons laten gebruiken voor de wezenlijke dingen in de dienst van de Here, is dat goud en dat bouwt!

Een laatste belemmering voor de opbouw van de gemeente is het ontbreken van het cement tussen de stenen. Het cement kan afbrokkelen, met het gevolg dat de stenen los komen te liggen en het huis zijn stevigheid verliest. Want dat cement is de geestelijke verbondenheid met elkaar, de onderlinge liefde en eenheid in het geloof. Waar dat gaat ontbreken en in plaats daarvan in de gemeente wordt geroddeld, negatief gepraat en geoordeeld over elkaar, daar breekt het cement af. Niet toevallig vestigt Paulus daar zo vaak de aandacht op. Want de geestelijke eenheid van de gemeente, de band van de liefde is noodzakelijk voor de opbouw van de gemeente. Daar gaat het om.

Gezindheid

In de opbouw van de gemeente zullen we daarop uit zijn. En waar we dat doen in de gezindheid van de Here Jezus, ieder op zijn of haar eigen plaats, zal dat zijn uitwerking niet missen. Daar groeit de gemeente in de diepte, in kwaliteit. Daar komt het huis hoe langer hoe vaster te staan op het fundament en krijgt het stevigheid. Hoe de stormen en vloedende vanuit deze wereld er ook tegen- en overheen slaan, daar zal het blijven staan. Daar zal de gemeente ook toenemen in kwantiteit, dat is Gods vaste belofte. Want een geestelijk huis dat kwaliteit heeft, is een getuigenis voor de omgeving, dat heeft uitstraling, dat is uitnodigend, daar komen mensen op af. Daar zal de Here Zijn zegen geven!